

ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

**КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ
ІМЕНІ ГЕТЬМАНА ПЕТРА КОНАШЕВИЧА-САГАЙДАЧНОГО**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директором КІВТ ДУІТ

20.03.2018

Розпорядження № 102/4

**ПРОЦЕДУРА
УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ
ПР – 6.1-01**

КИЇВ – 2018

Державний університет інфраструктури та технологій		
Київський інститут водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного		
ПР-6.1-01	Управління ризиками	Сторінка 2 из 18

ПЕРЕДМОВА

1. Ця Процедура розроблена в Київському інституті водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного Державного університету інфраструктури та технологій (далі по тексту – КІВТ ДУІТ) відповідно до вимог Міжнародного Стандарту ISO 9001:2015 і Конвенції ПДНВ з метою визначення порядку ідентифікації, аналізу і оцінки ризиків, усунення ризиків і їх причин для попередження повторного їх виникнення.
2. Ця Процедура є документом СУЯ КІВТ ДУІТ.
2. Схвалена вченою радою КІВТ ДУІТ, протокол № 6 від 14.02.2018 р.
3. Затверджена директором КІВТ ДУІТ.
4. Вводиться в дію з 01.04.2018 р. Термін дії – до перевидання.
5. Періодична перевірка Процедури здійснюється з інтервалом, який не перебільшує 12 місяців.
6. Зміни до Процедури вносяться за результатами застосування в КІВТ, або при зміні вимог нормативних документів, на підставі яких розроблений документ.
7. Процедура не може бути повністю або частково відтвореною, тиражованою та розповсюдженою без дозволу Директора КІВТ ДУІТ.

Зміна	Лист	Зміну внесено	Підпис	Дата

Державний університет інфраструктури та технологій		
Київський інститут водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного		
ПР-6.1-01	Управління ризиками	Сторінка 3 из 18

ЗМІСТ

1	Сфера застосування
2	Нормативні посилання
3	Терміни, визначення і скорочення
4	Основні положення.....
4.1	Ідентифікація, оцінка і аналіз ризиків
4.2	Планування необхідних заходів щодо усунення ризиків.....
4.3	Здійснення заходів по усуненню ризиків
4.4	Аналіз результативності і ефективності заходів з усунення ризиків
4.5	Матриця відповідальності
4.6	Моніторинг ризиків
	ДОДАТОК № 1 "ПАСПОРТ РИЗИКУ".....
	ДОДАТОК № 2 "Зразковий перелік причин ризиків процесів".....
	ДОДАТОК № 3. "План-звіт заходів по запобіганню появі ризиків".....
	ДОДАТОК № 4. "Звідний звіт-аналіз по виконанню заходів по усуненню ризиків усіма підрозділами КІВТ ДУІТ ".....
	ЛИСТ УЗГОДЖЕННЯ
	ЛИСТ РЕЄСТРАЦІЇ ЗМІН
	ЛИСТ ОЗНАЙОМЛЕННЯ
	ЛИСТ ВИДАЧІ ВРАХОВАНИХ ПРИМІРНИКІВ

Зміна	Лист	Зміну внесено	Підпис	Дата

Державний університет інфраструктури та технологій		
Київський інститут водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного		
ПР-6.1-01	Управління ризиками	Сторінка 4 из 18

1. СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

1.1 Ця процедура визначає порядок ідентифікації, аналізу і оцінки ризиків, усунення ризиків і їх причин для попередження повторного їх виникнення.

1.2 Ця процедура є обов'язковою для застосування в усіх структурних підрозділах КІВТ ДУІТ і філіях.

1.3 Процедура розроблена відповідно до вимог розділу 6.1 Міжнародного стандарту ІСО 9001:2015 і визначає засоби управління, відповідну відповідальність і повноваження при роботі з ризиками процесів.

2. НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

Наведені нижче нормативні документи та документація СМЯ містять положення та вимоги, які в разі посилань на них в тексті стають чинними і для даної процедури.

ISO 9001:2015 Системи менеджменту якості. Вимоги.

ISO 9000:2015 Системи менеджменту якості. Основні положення і словник термінів.

ISO 31000:2009 Менеджмент ризику - Принципи і керівні вказівки.

НЯ 18-01 Настанова з якості.

ПР 9.2-01 Процедура «Внутрішній аудит».

3. ТЕРМІНИ, ВИЗНАЧЕННЯ І СКОРОЧЕННЯ

Терміни, визначення та скорочення, що використовуються у Настанові та інших нормативних документах системи якості, наведені в документі ISO 9000:2015 та ISO 31000:2009.

Найбільш часто застосовуються терміни та визначення наведені нижче:

Ризик - вірогідна подія, яка може вплинути на досягнення стратегічних і операційних цілей Університету в кінцевій перспективі.

Управління ризиками - це процеси, пов'язані з ідентифікацією, аналізом ризиків і ухваленням рішень, які включають максимізацію позитивних і мінімізацію негативних наслідків настання ризикових подій.

Власник ризику - особа, що несе відповідальність за управління ризиком.

Ідентифікація ризику - процес знаходження, розпізнавання і опису ризику.

Примітка. Ідентифікація ризику включає ідентифікацію джерел ризику, подій, їх причин і потенційних наслідків.

Паспорт ризиків - документ, що містить усю наявну інформацію про ризик.

Наслідок - результат події, що впливає на цілі КІВТ ДУІТ.

Примітка 1. Наслідок може бути визначеним або невизначеним і мати позитивний або негативний вплив.

Примітка 2. Наслідки можуть бути виражені якісно і кількісно.

Примітку 3: Початкові наслідки можуть спричинити більш серйозніший вплив.

Зміна	Лист	Зміну внесено	Підпис	Дата

Державний університет інфраструктури та технологій		
Київський інститут водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного		
ПР-6.1-01	Управління ризиками	Сторінка 5 из 18

Скорочення:

КІВТ ДУІТ - Київський інститут водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича – Сагайдачного Державного університету інфраструктури та технологій;

ПО - професійне навчання;

ПРК - Представник керівництва з якості;

СУЯ – система управління якістю

4. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ

Процес управління ризиками включає в себе наступні стадії:

- ідентифікація, аналіз і визначення ступеню ризиків;
- планування необхідних заходів щодо усунення ризиків;
- здійснення заходів з усунення ризиків;
- аналіз результатів і ефективності заходів з усунення ризиків.

4.1 Ідентифікація, оцінка і аналіз ризиків

Ідентифікація ризиків здійснюється на усіх рівнях управління інституту відповідно до процесів, встановлених у Настанові з якості НД №НЯ 18-01. При ідентифікації ризику керівником відповідного структурного підрозділу визначається наступна інформація:

- найменування ризику;
- опис ризику;
- причини появи ризику;
- власник ризику і особа, що поставляє інформацію по ризику;
- підрозділ.

Документована інформація, супроводжуюча процес ризику може бути розділена на групи:

- вхідні дані;
- результати процесу.

Оцінка ризику є сукупністю вірогідності ризику. Оцінка ризику здійснюється не менше 1 разу в рік. Вірогідність ризику визначається за 5-бальною шкалою (таблиця 1).

Таблиця 1

Шкала вірогідності ризику

<i>Бальна оцінка вірогідності появи</i>	<i>Інтерпретація</i>
1 (Дуже низька)	Подія швидше за все відбуватиметься не частіше за 1 раз на 5 років
2 (Низька)	Подія швидше за все відбуватиметься 1 раз на 4 роки роки
3 (Середня)	Подія швидше за все відбуватиметься 1 раз на 3 роки
4 (Висока)	Подія швидше за все станеться в найближчі два роки
5 (Дуже висока)	Подія швидше за все станеться в найближчому році

Документована інформація процесу наведена в таблиці 2.

Зміна	Лист	Зміну внесено	Підпис	Дата

Таблиця 2

Документована інформація з ідентифікації, аналізу і оцінці ризику

<i>Вид документованої інформації</i>	<i>Інтерпретація</i>
Вхідні дані	Результати атестації, маркетингових досліджень і маркетингового аналізу, скарги і рекламації, документована інформація про процеси, результати оперативного моніторингу повсякденної діяльності, звіти про внутрішні аудити, результати моніторингу цілей у сфері якості та ін
Результати процесу	Паспорт ризику (ДОДАТОК № 1)

Можливі причини появи ризиків в інституті наведені у ДОДАТКУ № 2.

4.2 Планування необхідних заходів щодо усунення ризиків

При плануванні заходів щодо усунення ризиків керівник структурного підрозділу проводить аналіз інформації про можливості усунення ризиків, про можливі терміни усунення і необхідні ресурси. Після заповнення паспорта ризику (ДОДАТОК №1) керівник структурного підрозділу заповнює план-звіт заходів щодо запобігання появі виявлених ризиків (ДОДАТОК № 3) і доводить інформацію до Представника керівництва з якості, який вносить відповідну інформацію в звідний звіт-аналіз ризиків в структурних підрозділах (ДОДАТОК № 4). Документована інформація процесу приведена в таблиці 3.

Таблиця 3

Документована інформація при плануванні заходів по усуненню ризику

<i>Вид документованої інформації</i>	<i>Інтерпретація</i>
Вхідні дані	Паспорт ризику (ДОДАТОК № 1)
Результати процесу	План-звіт заходів щодо запобігання появі виявлених ризиків, документована інформація про необхідність усунення ризиків в розпорядливій і інформаційно-довідковій документації (у протоколах засідань кафедр, Вченої ради, актах, звітах і тому подібне)

4.3 Здійснення заходів по усуненню ризиків

Відповідальність за проведення заходів щодо усунення ризиків в структурному підрозділі несе керівник. Безпосередні виконавці, зазначені в плані-звіті щодо усунення виявлених ризиків (ДОДАТОК № 3) несуть відповідальність за належне виконання намічених заходів, термінів та інформацію.

Документована інформація щодо процесу наведена в таблиці 4.

Зміна	Лист	Зміну внесено	Підпис	Дата

Документована інформація щодо усунення ризику

<i>Вид документованої інформації</i>	<i>Інтерпретація</i>
Вхідні дані	Записи про необхідність заходів щодо усунення ризиків, результати і процеси, в яких виявляються ризики
Результати процесу	Заповнений план-звіт заходів щодо запобігання появи виявлених ризиків, інші записи і відповідні протоколи: - запису про проведення інструктажів з учнями; - записи про проведення інструктажів з працівниками; - протоколи засідань кафедр; - протоколи Вченої ради, оперативних нарад у Представника керівництва з якості; - звіти про внутрішні аудити; - аналіз результативності системи управління якістю

4.4 Аналіз результативності і ефективності заходів щодо усунення ризиків

Керівник структурного підрозділу спільно з Представником керівництва з якості на оперативній нараді проводять аналіз результативності виконаних заходів щодо усунення ризиків з метою формування вимог до подальших заходів щодо усунення ризиків і висновків про зміни в діяльності інституту.

Документована інформація щодо процесу приведена в таблиці 5.

Документована інформація при аналізі результативності та ефективності заходів щодо усунення ризиків

<i>Вид документованої інформації</i>	<i>Інтерпретація</i>
Вхідні дані	План-звіт заходів щодо запобігання появи виявлених ризиків
Результати процесу	Рішення оперативних нарад першого проректора і Вченої ради, що стосуються висновків про стратегічні зміни в діяльності університету, що містять вимоги до подальших заходів щодо усунення ризиків

4.5. Матриця відповідальності

Звітність системи управління ризиками забезпечує вирішення завдань управління ризиками і призначена для повноцінного і прозорого обміну інформацією про ризики і інформування в стислому форматі осіб, які приймають рішення.

У таблиці 6 представлено базовий перелік звітних документів і їх призначення.

Зміна	Лист	Зміну внесено	Підпис	Дата

Звітні документи системи управління ризиками

Звітний документ	Заповнює	Призначення документу
Паспорт ризику (ДОДАТОК № 1)	Керівник підрозділу	Документ, що описує усю інформацію про ризик .
План-звіт щодо усунення ризиків (ДОДАТОК № 3)	Керівник підрозділу	Документ, що складається із плану заходів та контролю реалізації заходів щодо управління ризиками.
Звітний звіт-аналіз ризиків у КВІТ ДУІТ (ДОДАТОК № 4)	Представник керівництва з якості	Перелік підрозділів з показником ризиків у залежності від їх впливовості (у бальній системі), що були виявлені у конкретних підрозділах з вказівкою запланованих та виконаних дій щодо усунення ризиків.

4.6 Моніторинг ризиків

Моніторинг ризиків полягає в контролі над рівнем ризику. Це досягається шляхом щорічного проведення актуалізації інформації про ризики, заходів з управління ризиками, статусу виконання заходів, а також шляхом відстеження значень ключових індикаторів ризику, розроблених раніше на етапі ідентифікації та оцінки ризику (на засіданнях Вченої ради, оперативних нарадах і ін.).

Відстеження ключових індикаторів ризику всіх підрозділів (процесів) інституту виконується в ході внутрішнього аудиту на регулярній основі в залежності від значущості ризиків і рівня прийняття рішення про ризик.

Зміна	Лист	Зміну внесено	Підпис	Дата

Приблизний перелік причин ризиків процесів

<i>Найменування процесу</i>	<i>Найменування ризику</i>	<i>Причина ризику</i>
ПРОЦЕСИ УПРАВЛІННЯ		
1. Планування	Фінансовий ризик	- непередбачена інфляція; - неправильне планування і неефективне витрачання фінансів; - недостатня кваліфікація співробітників Інституту, тощо; - зниження бюджетного фінансування; - недостатній набір учнів на платне навчання;
	Юридичний ризик	- Зміни у законодавстві України та його його недосконалість і т.д.
2.ОРГАНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ	Ризик зриву організації системи управління якістю	- відсутність фінансових коштів на навчання персоналу; - низька виконавська дисципліна; - недостатня кваліфікація і кількість внутрішніх аудиторів; - значні зміни організаційної структури інституту; - недостатня інформованість підрозділів; - відсутність необхідних ресурсів і т.д.
3. МОНІТОРИНГ, АНАЛІЗ ТА ПОЛІПШЕННЯ	Ризик погіршення системи управління якістю	- неправильний час планування і проведення внутрішнього аудиту; - відсутність фінансування для навчання внутрішніх аудиторів та уповноважених з якості; - неправильний вибір основних цілей і завдань при плануванні поліпшень; - низька виконавська дисципліна і т.д.

Зміна	Лист	Зміну внесено	Підпис	Дата

ОСНОВНІ ПРОЦЕСИ (БІЗНЕС-ПРОЦЕСИ)

1. ЗАРАХУВАННЯ	Ризик не виконання контрольних показників зарахування до інституту	<ul style="list-style-type: none"> - зниження попиту з боку абітурієнтів; - недостатня реклама; - несумлінне ставлення до роботи членів приймальної комісії.
2.ПРОЕКТУВАННЯ ТА РОЗРОБЛЕННЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ	Ризик не своєчасного проектування та розробки освітніх програм	<ul style="list-style-type: none"> - недостатній рівень кваліфікації співробітників інституту; - несумлінне ставлення співробітників інституту; - неефективне використання кадрового потенціалу в підрозділах інституту; - низька виконавська дисципліна співробітників інституту і т.д.
	Ризик незатребуваності освітньої програми	- спотворені дані про попит і т.д.
3. РЕАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ	Ризик недостатнього рівня теоретичної підготовки співробітників	<ul style="list-style-type: none"> - недостатній рівень кваліфікації співробітників інституту; - пропуски викладачами засідань, семінарів, рад; - особисті характеристики співробітників;
	Ризик недостатнього (низького) рівня якості освітніх послуг	<ul style="list-style-type: none"> - недостатньо високий початковий рівень абітурієнтів; - недоліки в робочих навчальних планів; - неможливість забезпечити необхідне фінансування освітньої діяльності; - низька виконавська дисципліна співробітників інституту; - недостатня матеріально-технічна база для реалізації освітніх програм; - неможливість забезпечити студентів сучасною літературою і доступом до інформаційних ресурсів; - недостатня кількість висококваліфікованих викладачів.
4. ВИХОВНА ТА ПОЗАНВЧАЛЬНА РОБОТА	Ризик зниження активності участі студентів у позанавчальних заходах	- низький рівень мотивації до участі у позанавчальних заходах

5. НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА РОЗРОБКА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	Ризики незабезпечення ефективності науково-дослідної діяльності	<ul style="list-style-type: none"> - низький рівень оступінення науково-педагогічних робітників; - низька активність публікації науково-педагогічних робітників; - низька активність студентів у роботі студентського наукового товариства
	Ризик недостатнього інформаційного забезпечення науково-освітнього процесу	<ul style="list-style-type: none"> - відсутність інтернету. - неузгодженість дій виконавців і т.д.
	Ризик невідповідності в лабораторній базі	<ul style="list-style-type: none"> - відсутність відповідного методичного забезпечення; - відсутність необхідного інструменту та обладнання або його моральне застаріння; - відсутність співробітників відповідної кваліфікації; - незадовільний стан лабораторій і порушення правил техніки безпеки і внутрішнього розпорядку та т.д.

ЗАБЕЗПЕЧУЮЧІ ПРОЦЕСИ

1. УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ	Ризик нестачі кваліфікованих педагогічних кадрів	<ul style="list-style-type: none"> - недостатнє вміння співробітників інституту працювати з інформаційними технологіями; - недостатня кількість викладачів, що відповідають кваліфікаційним вимогам;
	Ризик недостатнього практичного досвіду співробітників	<ul style="list-style-type: none"> - недостатність практичного досвіду науково-педагогічних робітників; - відсутність фінансування для підвищення кваліфікації співробітників; - відсутність програм підвищення кваліфікації по ряду спеціальностей
2. УПРАВЛІННЯ ІНФРАСТРУКТУРОЮ	Ризики фінансово-господарської діяльності	<ul style="list-style-type: none"> - неправильна розробка фінансової стратегії інституту; - відсутність необхідних ресурсів; - низька виконавська дисципліна співробітників інституту і т.д.

Зміна	Лист	Зміну внесено	Підпис	Дата
-------	------	---------------	--------	------

	Ризик зриву роботи з інформаційного, виробничого і транспортному забезпеченню	- відсутність фінансування; - відсутність енергозабезпечення; - низька виконавська дисципліна співробітників інституту і т.д.
3. БІБЛІОТЕЧНЕ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ	Ризик невідповідності бібліотечного фонду університету вимогам	- несвоєчасне оновлення підручників і навчальних посібників; - ускладненість доступу або нестача підручників і навчальних посібників; - невідповідність застосовуваного інститутом навчально-методичного забезпечення освітнього процесу; - невчасне продовження договорів на бібліотечне забезпечення.
4. УПРАВЛІННЯ ДОКУМЕНТУ - ВАННЯМ	Ризик неправильного оформлення документованої інформації	- низька виконавська дисципліна співробітників інституту; - недостатнє інформування співробітників про зміни в правилах оформлення документації; - невміння співробітників інституту працювати з орг. технікою; - інше.
5. ВЛАСНІСТЬ СПОЖИВАЧІВ	Ризик втрати власності споживачів	- низька виконавська дисципліна співробітників інституту; - т.д.
6. УПРАВЛІННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЮ СРЕДОЮ	Ризик недостатнього інформаційного забезпечення науково освітнього процесу	- відсутність Інтернет; - неузгодженість дій різних виконавців.

ДОДАТОК №3

**План-звіт заходів щодо запобігання появи ризиків
(найменування підрозділу)**

Загальна інформація щодо ризиків

Найменування ризику	Дії щодо усунення ризику	Відповідальний	Строк виконання	Відмітка про виконання	Підтверджувачий документ

Курівник підрозділу _____ « » _____ 20__ р.

ДОДАТОК №4

Зведений звіт-аналіз щодо виконання заходів по усуненню ризиків усіма підрозділами інституту

Структурний підрозділ	Кількість ризиків, виявлених Керівником структурного підрозділу	Кількість ризиків, виявлених в ході внутрішнього аудиту СУЯ	Кількість ризиків по бальній оцінці					Заплановано заходів щодо усунення ризиків в попередньому році	Виконано заходів щодо усунення ризиків в попередньому році	Заплановано заходів щодо усунення ризиків в цьому році	Виконано заходів щодо усунення ризиків в цьому році	Підпис керівника підрозділу
			1	2	3	4	5					

Зміна	Лист	Зміну внесено	Підпис	Дата
-------	------	---------------	--------	------

